

ลักษณะภาษาทองแดงของชาวไทยภาคใต้

ปรีชา ทิชนพงศ์*

คำว่า “ทองแดง” พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2542 (2546, หน้า 509) ให้ความหมายไว้ว่า “น. ธาตุลำดับที่ 29 สัญลักษณ์ Cu เป็นโลหะ ลักษณะเป็นของแข็งสีแดง หลอมละลายที่ 1083°ซ. เนื้ออ่อนนุ่ม ให้เป็นแผ่นบางและรีดเป็นเส้นลวดได้ง่าย เป็นตัวนำความร้อนและไฟฟ้าได้ดี (อ.Copper)” ส่วนพจนานุกรมภาษาถิ่นใต้ พุทธศักราช 2525 (2546, หน้า 166) ให้ความหมายต่างออกไปว่า “น. ทองเหลือง ว. การพูดภาษากลางปนภาษาใต้หรือพูดเพี้ยน”

บทความนี้จะกล่าวเฉพาะ “ทองแดง” ในความหมาย การพูดภาษากลางปนภาษาใต้หรือพูดเพี้ยน ตามที่พจนานุกรมภาษาถิ่นใต้พุทธศักราช 2525 ให้ความหมายไว้ ทั้งนี้เพื่อจะได้เข้าใจลักษณะการใช้ภาษาทองแดงของชาวไทยภาคใต้ ตรงกันทั้งในกลุ่มชาวใต้ด้วยกันและในกลุ่มคนท้องถิ่นอื่น

อันที่จริง ลักษณะการพูดทองแดงหรือการพูดภาษาไทยกลางปนภาษาไทยถิ่นหรือการพูดเพี้ยนนั้น อาจเกิดขึ้นได้ง่ายกับทุกคนที่ไม่ได้พูดภาษาไทยกลางเป็นภาษาแม่ โดยไม่จำกัดว่าจะเป็นคนในภาคใดหรือจังหวัดใดของประเทศ กล่าวคือ ถ้าไม่ได้พูดภาษาไทยกลางในชีวิตประจำวัน โอกาสที่จะพูดภาษาไทยกลางปนภาษาไทยถิ่นที่ตนใช้หรือพูดภาษาไทยกลางผิดเพี้ยนไปจากมาตรฐานกำหนดย่อมเกิดขึ้นได้เสมอ ทั้งนี้เพราะในหลักวิชาภาษาศาสตร์ถือว่า ภาษาแต่ละภาษามีโครงสร้างต่างกัน ทั้งโครงสร้างทางเสียงและโครงสร้างทางไวยากรณ์ (ปรีชา ทิชนพงศ์, 2523, หน้า 6) ดังนั้น เมื่อคนที่พูดภาษาไทยถิ่นอยู่โดยปกติต้องพูดภาษาไทยกลาง จึงย่อมที่จะนำเอาลักษณะบางประการในภาษาถิ่นของตนปนเข้าไปในการพูดภาษาไทยกลางทำให้ถ้อยคำสำเนียงเกิดการผิดเพี้ยนหรือที่เรียกว่า “ทองแดง” เกิดขึ้น

---

*รองศาสตราจารย์ภาควิชาภาษาไทยและภาษาตะวันออก คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยทักษิณ

ก.ม. (ภาษาและวรรณคดีไทย)

ในอดีต ชาวใต้โดยกำเนิดไม่นิยมที่จะพูดภาษาไทยกลาง ถือกันว่า ภาษาไทยกลางเป็นภาษาของเจ้านาย เป็นภาษาของราชสำนัก ดังจะสังเกตได้จากบทพากย์หนังตะลุง ถ้าเป็นตัวเอกซึ่งมักเป็นเจ้านายชั้นสูงจะถูกกำหนดให้พูดภาษาไทยกลาง ส่วนตัวละครที่เป็นชาวบ้านจะถูกกำหนดให้พูดภาษาไทยถิ่นใต้ ด้วยเหตุนี้ถ้าชาวใต้คนใดพูดภาษาไทยกลาง ก็มักจะถูกมองในเชิงตำหนิจากชาวใต้ด้วยกันว่า ลืมถิ่นหรือดัดจริต และส่วนใหญ่สำเนียงที่พูดก็มักจะเพี้ยนไปจากภาษาไทยกลาง ดังนั้น จึงมักจะถูกล้อเลียนด้วยว่า “พูดทองแดง”

ปัจจุบันค่านิยมดังกล่าวกำลังเปลี่ยนไป เนื่องจากอิทธิพลของกระแสโลกาภิวัตน์ทำให้สภาพสังคมเปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็ว โดยเฉพาะภาษาไทยกลางซึ่งถูกกำหนดให้เป็นภาษาราชการ เป็นภาษามาตรฐานที่ทำให้ผู้ใช้รู้สึกมีศักดิ์ศรี มีอภิสิทธิ์เหนือกว่าผู้ใช้ (อมรา ประสิทธิ์รัฐสินธุ์, 2542, หน้า 7) กอปรกับสังคมที่ประกอบด้วยผู้คนหลากหลายท้องถิ่นมากกว่าเดิม การสื่อสารด้วยภาษาไทยกลางกับคนทั่วไปจึงทำให้เข้าใจได้สะดวกและถูกต้องตรงกัน ดังนั้น ชาวไทยภาคใต้จึงหันมานิยมพูดภาษาไทยกลางกันมากขึ้น ฝึกฝนกันมากขึ้น บางคนอาจจะเริ่มฝึกกันตั้งแต่วัยเริ่มต้น สภาพการณ์เช่นนี้ นับวันจะทำให้การพูดภาษาไทยกลางของชาวไทยภาคใต้มีความถูกต้องหรือมีความเหมือนกับภาษาไทยกลางมากขึ้น ซึ่งแน่นอนว่า ลักษณะภาษาทองแดงของชาวไทยภาคใต้กำลังลดน้อยลง และอาจจะหายไปโดยสิ้นเชิงในที่สุด

อย่างไรก็ตาม ด้วยเหตุที่ภาษาไทยถิ่นใต้ใช้พูดกันอยู่ในทุกจังหวัดของภาคใต้ ซึ่งแต่ละจังหวัดต่างมีลักษณะปลีกย่อยทางภาษาแตกต่างกันไปตามปัจจัยในสังคมที่ใช้ภาษาของจังหวัดนั้นๆ ลักษณะดังกล่าวล้วนมีผลทำให้ลักษณะภาษาทองแดงในแต่ละจังหวัดมีความแตกต่างกันออกไปในรายละเอียด ดังนั้นเพื่อมิให้เป็นการสับสนมากเกินไป ในที่นี้จะขอกล่าวถึงลักษณะภาษาทองแดงโดยรวมของชาวไทยภาคใต้ โดยจะแยกพิจารณาเป็นประเด็นๆ ตามลักษณะโครงสร้างของภาษาทั้งด้านระบบเสียง ระบบคำ และด้านวงศัพท์ ดังนี้

ด้านระบบเสียง

ระบบเสียงของภาษาไทยกลางและภาษาไทยถิ่นใต้มีตรงกันหรือใกล้เคียงกัน เป็นส่วนใหญ่ทั้งระบบเสียงพยัญชนะ ระบบเสียงสระ และระบบเสียงวรรณยุกต์ มีที่ต่างกันเพียงบางส่วน ซึ่งเป็นส่วนสำคัญที่ทำให้ลักษณะภาษาทองแดงเกิดขึ้น กล่าวคือ เมื่อชาวไทยภาคใต้พูดภาษาไทยกลางก็มักจะนำเอาลักษณะเฉพาะบางประการเกี่ยวกับระบบเสียงที่แตกต่างกันนั้นไปใช้ในการพูด ดังนี้

1. ระบบเสียงพยัญชนะ

ระบบเสียงพยัญชนะในภาษาไทยกลางและภาษาไทยถิ่นใต้มีความแตกต่างกันเล็กน้อย ทั้งในตำแหน่งพยัญชนะต้นเดียว พยัญชนะต้นประสม และพยัญชนะท้าย ดังนี้

พยัญชนะในภาษาไทยกลาง

ฐานที่เกิดเสียง	ริม ฝีปาก	ปุ่ม เหงือก	เพดาน แข็ง	เพดาน อ่อน	เส้น เสียง
ลักษณะการเปล่งเสียง					
กัก/กักเสียดแทรก ไม่ก้อง ไม่มีกลุ่มลม	p	t	c	k	?
กัก/กักเสียดแทรก ไม่ก้อง มีกลุ่มลม	ph	th	ch	kh	
กัก ก้อง	b	d			
นาสิก	m	n	ŋ		
เสียดแทรก	f	s			h
ริว/กระทบ		r			
ข้างลิ้น		l			
เปิด	w		j		

พยัญชนะในภาษาไทยถิ่นใต้

ฐานที่เกิดเสียง	ริม ฝีปาก	ฟัน	ปุ่ม เหงือก	เพดาน แข็ง	เพดาน อ่อน	เส้น เสียง
ลักษณะการเปล่งเสียง						
กัก/กักเสียดแทรก ไม่ก้อง ไม่มีกลุ่มลม	p		t	c	k	?
กัก/กักเสียดแทรก ไม่ก้อง มีกลุ่มลม	ph		th	ch	kh	
กัก ก้อง	b		d			
นาสิก	m		n	(ŋ)	ŋ	
เสียดแทรก	f	(θ)	s			h(ɦ)
รัว/กระทบ			(r)			
ข้างลิ้น			l			
เปิด	w			j		

(หน่วยเสียงที่อยู่ในเครื่องหมาย ( ) จะปรากฏในบางภาษาย่อยของภาษาไทยถิ่นใต้)

1.1 พยัญชนะต้นเดี่ยว ภาษาไทยกลางมีหน่วยเสียงพยัญชนะต้นเดี่ยว 20 - 21 หน่วยเสียง ส่วนภาษาไทยถิ่นใต้มี 20 - 23 หน่วยเสียง (กัลยา ดิงศภทิพย์, 2526, หน้า 481, 486) มากน้อยกว่ากันอยู่ 0 - 3 หน่วยเสียงในแต่ละพื้นที่ ดังนั้นในการออกเสียงหน่วยเสียงที่มีตรงกันก็มักไม่เป็นปัญหาเพราะจะออกเสียงได้ตรงกัน แต่ในกรณีที่มีหน่วยเสียงไม่ตรงกัน ชาวไทยภาคใต้มักจะออกเสียงที่มีในภาษาถิ่นของตนปนเข้าไปในการพูดภาษาไทยกลางด้วย ดังนี้

1.1.1 ใช้พยัญชนะนาสิก (nasal sounds) แทนพยัญชนะปกติ (oral sounds) ได้แก่ /j/ - /ŋ/ และ /h/ - /ɦ/ ดังตัวอย่าง

ความหมาย	เสียงภาษาไทยกลาง	เสียงภาษาไทยกลางสำเนียงชาวใต้
“หญ้า”	/jǎ:/	/ŋǎ:/
“ใหญ่”	/jǎj/	/ŋǎj/
“หย่า”	/jǎ:/	/ŋǎ:/
“หยี่”	/jǎ:/	/ŋǎ:/
“หัว”	/hǎa/	/hǎa/
“หู”	/hǎ:/	/hǎ:/
“หอม”	/hǎ:m/	/hǎ:m/
“เห่า”	/hǎw/	/hǎw/

1.1.2 ภาษาไทยถิ่นใต้ไม่มีพยัญชนะต้นนาสิกที่เพดานอ่อน /ŋ- / โดยจะใช้พยัญชนะเสียดแทรกที่เสี้ยนเสียง /h-/ แทน ดังนี้

ความหมาย	เสียงภาษาไทยกลาง	เสียงภาษาไทยกลางสำเนียงชาวใต้
“งู”	/ŋu:/	/hu:/
“งาน”	/ŋa:n/	/ha:n/
“เงิน”	/ŋɛn/	/hɛn/
“ดงงาม”	/ŋót ŋa:m/	/hót ha:m/

* เครื่องหมายเหนือเสียงสระแสดงเสียงวรรณยุกต์ 5 เสียง ในภาษาไทยกลาง ดังนี้

- ไม่มีรูป   วรรณยุกต์สามัญ
- /ˊ/   วรรณยุกต์เอก
- /ˊˊ/   วรรณยุกต์โท
- /ˊˊˊ/   วรรณยุกต์ตรี
- /ˊˊˊˊ/   วรรณยุกต์จัตวา

นอกจากนี้บางท้องถิ่นในบางจังหวัดไม่สามารถออกเสียงพยัญชนะต้นกักที่มีเสียงพ่นลม (aspirated stops) ได้ โดยออกเสียงเป็นไม่พ่นลม (unaspirated stops) แทน ดังนี้

1. พยัญชนะกักที่เพดานแข็ง (palatal stops) /ch/ - /c/

ความหมาย	เสียงภาษาไทยกลาง	เสียงภาษาไทยกลางสำเนียงชาวใต้
“ชอบ”	/chǒ:p/	/cǒ:p/
“ชู”	/chú:/	/cú:/
“ชัด”	/chát/	/cát/

2. พยัญชนะกักที่ริมฝีปาก (bilabial stops) /ph/ - /p/

ความหมาย	เสียงภาษาไทยกลาง	เสียงภาษาไทยกลางสำเนียงชาวใต้
“ฟี่”	/phî:/	/pî:/
“ฟูด”	/phû:t/	/pû:t/
“พัด”	/phát/	/pát/

3. พยัญชนะกักที่ปุ่มเหงือก (alveolar stops) /th/ - /t/

ความหมาย	เสียงภาษาไทยกลาง	เสียงภาษาไทยกลางสำเนียงชาวใต้
“ท่า”	/tham/	/tam/
“เธอ”	/thə:/	/tə:/
“ทอง”	/tho:ŋ/	/to:ŋ/

4. พยัญชนะกักที่เพดานอ่อน (velar stops) /kh/ - /k/

ความหมาย	เสียงภาษาไทยกลาง	เสียงภาษาไทยกลางสำเนียงชาวใต้
“คูคี”	/khû: khî:/	/kû: kî:/
“คู้ข้า”	/khî: khâ:/	/kî: kâ:/
“ค้ำขาย”	/khá: khǎ:j/	/ká: kǎ:j/

1.2 พยัญชนะประสม ภาษาไทยกลางและภาษาไทยถิ่นใต้มีกักร์ออกเสียงพยัญชนะประสมแตกต่างกันใน 2 ลักษณะคือ บางคำภาษาไทยกลางออกเสียงเป็นพยัญชนะประสม (clusters) แต่ภาษาไทยถิ่นใต้บางถิ่นออกเสียงเป็นพยัญชนะเสียดแทรก (fricatives) และบางคำภาษาไทยกลางออกเสียงเป็นพยัญชนะเสียดแทรก แต่ภาษาไทยถิ่นใต้ออกเสียงเป็นพยัญชนะประสม ดังนี้

1. ภาษาไทยกลางเป็นพยัญชนะประสม ภาษาไทยถิ่นใต้บางถิ่นเป็นพยัญชนะเสียดแทรก เช่น /tr/ - /θ/

ความหมาย	เสียงภาษาไทยกลาง	เสียงภาษาไทยกลางสำเนียงชาวใต้
“ตรี”	/tri:/	/θi:/
“ตรา”	/tra:/	/θa:/
“ตรัง”	/tran/	/θaŋ/
“เตรียม”	/triam/	/θiam/

2. ภาษาไทยกลางเป็นพยัญชนะเสียดแทรก ภาษาไทยถิ่นใต้เป็นพยัญชนะประสม เช่น /f/ - /khw/

ความหมาย	เสียงภาษาไทยกลาง	เสียงภาษาไทยกลางสำเนียงชาวใต้
“ไฟ”	/faj/	/khwaj/
“ฟัน”	/fan/	/khwan/
“ฟัง”	/faŋ/	/khwaŋ/
“ฟ้า”	/fá:/	/khwá:/

อนึ่ง ในภาษาไทยถิ่นใต้มีเสียงพยัญชนะต้นประสม /mr-, ml-/ ซึ่งไม่มีในภาษาไทยกลาง ด้วยเหตุนี้คำในภาษาไทยกลางที่มีเสียง /m/ เรียงติดกับเสียง /r/ หรือ // ชาวไทยภาคใต้มักจะออกเสียงเป็นพยัญชนะต้นประสม /mr-/ หรือ /ml-/ ดังนี้

ความหมาย	เสียงภาษาไทยกลาง	เสียงภาษาไทยกลางสำเนียงชาวใต้
“คำรณ”	/kham ron/	/kham mron/
“กำไร”	/kam raj/	/kam mraj/
“สำโรง”	/sǎm ro:ŋ/	/sǎm mro:ŋ/
“สำหรับ”	/sǎm ráp/	/sǎm mráp/
“สำเร็จ”	/sǎm rət/	/sǎm mrət/
“เมล็ด”	/ma lét/	/mlét/

1.3 พยัญชนะท้าย ภาษาไทยกลางและภาษาไทยถิ่นใต้มีเสียงพยัญชนะท้ายตรงกัน 9 หน่วยเสียง คือ /-p, -t, -k, -m, -n, -ŋ, -w, -j, -ʔ/ บางหน่วยเสียงโดยเฉพาะ /-ʔ/ ซึ่งไม่ปรากฏในตำแหน่งท้ายของพยางค์แรกที่มีเสียงเบาและมีเสียงวรรณยุกต์สามัญในคำภาษาไทยกลาง แต่ในภาษาไทยถิ่นใต้มักมีหน่วยเสียง /-ʔ/ ปรากฏในตำแหน่งดังกล่าวโดยมีการออกเสียงเน้นหนักเสมอ ดังตัวอย่างต่อไปนี้

ความหมาย	เสียงภาษาไทยกลาง	เสียงภาษาไทยกลางสำเนียงชาวใต้
“สะอาด”	/sa ʔà:t/	/sàʔ ʔà:t/
“สนิม”	/sa nǐm/	/sàʔ nǐm/
“ขนม”	/kha nǒm/	/khàʔ nǒm/
“ถนน”	/tha nǒn/	/thàʔ nǒn/
“พนัน”	/pha nan/	/phàʔ nan/

อนึ่ง ภาษาไทยกลางที่มีหน่วยเสียง /k/ ตามหลังสระเสียงยาว ชาวไทยภาคใต้บางถิ่นมักออกเสียงเป็น / ʔ / ดังนี้

ความหมาย	เสียงภาษาไทยกลาง	เสียงภาษาไทยกลางสำเนียงชาวใต้
“แตก”	/tɛ:k/	/tɛ:ʔ/
“แยก”	/jɛ:k/	/jɛ:ʔ/
“ออก”	/ʔɔ:k/	/ʔɔ:ʔ/
“บอก”	/bɔ:k/	/bɔ:ʔ/

2. ระบบเสียงสระ

ระบบเสียงสระในภาษาไทยกลางและภาษาไทยถิ่นใต้ไม่มีความแตกต่างกัน ทั้งในเรื่องสระเดี่ยวและสระประสม อย่างไรก็ตาม ในการออกเสียงคำในภาษาไทยถิ่นใต้บางคำของชาวไทยภาคใต้บางคน มักจะลดระดับของลิ้นลงมาเสมอ ดังนั้นเมื่อเวลาพูดภาษาไทยกลาง จึงมักนำเอาลักษณะดังกล่าวปนเข้าไปในการพูดด้วย ดังตัวอย่างต่อไปนี้

สระภาษาไทยกลางและภาษาไทยถิ่นใต้

ลักษณะริมฝีปาก ระดับของลิ้น	ไม่ห่อริมฝีปาก		ห่อริมฝีปาก	
	หน้า	กลาง	หน้า	หลัง
สูง	i	i:	u	u:
กลาง	e	e:	ə	ə:
ต่ำ	ɛ	ɛ:	a	a:
สระประสม	ia		ua	

21. /i, i:/ - /e, e:/

ความหมาย	เสียงภาษาไทยกลาง	เสียงภาษาไทยกลางสำเนียงชาวใต้
“ชี้”	/sʰi:/	/sʰê:/
“ชี้”	/kʰi:/	/kʰê:/
“อิม”	/ʔim/	/ʔèm/
“มีด”	/mʰi:t/	/mʰê:t/

2.2 /e, e:/ - /ɛ, ɛ:/

ความหมาย	เสียงภาษาไทยกลาง	เสียงภาษาไทยกลางสำเนียงชาวใต้
“เน้น”	/nén/	/nén/
“เลี้ยง”	/leŋ/	/leŋ/
“เปิด”	/pèt/	/pèt/
“ชน”	/chên/	/chên/

2.3 /ui, ui:/ - /oi, oi/

ความหมาย	เสียงภาษาไทยกลาง	เสียงภาษาไทยกลางสำเนียงชาวใต้
“ขี้ง”	/khǔŋ/	/khǎŋ/
“ซื่อ”	/suí:/	/só:/
“มื่อ”	/muí:/	/mó:/
“ดี่ม”	/duì:m/	/dò:m/

2.4 /u, u:/ - /o, o:/

ความหมาย	เสียงภาษาไทยกลาง	เสียงภาษาไทยกลางสำเนียงชาวใต้
“รู”	/rú:/	/ró:/
“ชู”	/chú:/	/chó:/
“รูป”	/rû:p/	/rô:p/
“ชูป”	/chúp/	/chóp/

2.5 /o, o:/ - /ɔ, ɔ:/

ความหมาย	เสียงภาษาไทยกลาง	เสียงภาษาไทยกลางสำเนียงชาวใต้
“ชก”	/chók/	/chók/
“มด”	/mót/	/mót/
“รด”	/rót/	/rót/
“นม”	/nom/	/nom/

3. ระบบเสียงวรรณยุกต์

ระบบเสียงวรรณยุกต์ในภาษาไทยกลางและภาษาไทยถิ่นใต้มีลักษณะเป็นทั้งวรรณยุกต์ระดับและวรรณยุกต์เปลี่ยนระดับ แต่จะแตกต่างกันในเรื่องจำนวนหน่วยเสียงและสัทลักษณะของแต่ละหน่วยเสียง กล่าวคือ ภาษาไทยกลางมีจำนวน 5 หน่วยเสียง ส่วนภาษาไทยถิ่นใต้มีจำนวน 5-7 หน่วยเสียง ดังนี้ เสียงวรรณยุกต์ /1/ คือ สูง - ขึ้น /2/ คือ สูง - ระดับ /3/ คือ กลาง - ขึ้น /4/ คือ กลาง - ระดับ /5/ กลาง - ตก /6/ คือ ต่ำ - ขึ้น และ /7/ คือ ต่ำ - ตก โดยแต่ละหน่วยเสียงในภาษาไทยกลาง มีสัทลักษณะแตกต่างกับแต่ละหน่วยเสียงในภาษาไทยถิ่นใต้ จนไม่อาจกำหนดชื่อเรียก สามัญ เอก / ˊ / โท / ˆ / ตริ / ˋ / จัตวา / ˊˊ / ให้ตรงกันได้ ดังนั้นในการพูดภาษาไทยกลางของชาวไทยภาคใต้บางคน จึงมักออกเสียงวรรณยุกต์สับสนผิดเพี้ยน ซึ่งนับเป็นลักษณะเด่นของการพูดทองแดง ดังตัวอย่างต่อไปนี้

3.1 วรรณยุกต์ตรี มักออกเสียงเป็นวรรณยุกต์โทหรือเอก เช่น

ความหมาย	เสียงภาษาไทยกลาง	เสียงภาษาไทยกลางสำเนียงชาวใต้
“ชื่อ”	/suí:/	/suí:/
“ชี้”	/chí:/	/chî:/
“รู้”	/rúa/	/rúa/
“น้อง”	/nó:ŋ/	/nô:ŋ/
“ค่าน”	/khá:n/	/khá:n/
“ร้าน”	/rá:n/	/rá:n/ /ra:n/
“แค้น”	/khé:n/	/khê:n/ /khè:n/
“ห้อง”	/thó:ŋ/	/thô:ŋ/ /thò:ŋ/

3.2 วรรณยุกต์เอก มักออกเสียงเป็นวรรณยุกต์สามัญ เช่น

ความหมาย	เสียงภาษาไทยกลาง	เสียงภาษาไทยกลางสำเนียงชาวใต้
“เปา”	/pàw/	/paw/
“ปี”	/pi:/	/pi:/
“บอ”	/bò:/	/bo:/
“แต่ง”	/tè:ŋ/	/te:ŋ/
“บน”	/bòn/	/bon/

ด้านระบบคำ

ระบบคำของภาษาไทยกลางและภาษาไทยถิ่นใต้มีตรงกันทั้งในเรื่องโครงสร้างของคำและการสร้างคำ อย่างไรก็ตาม ด้วยเหตุที่เป็นภาษาต่างถิ่นกัน จึงมีความแตกต่างกันบ้างในรายละเอียด และเมื่อชาวไทยภาคใต้บางคนพูดภาษาไทยกลาง ก็มักจะนำเอาระบบคำบางลักษณะของภาษาไทยถิ่นใต้ปนเข้าไปในการพูดด้วย ดังนี้

1. เกี่ยวกับโครงสร้างของคำ

ปกติชาวไทยภาคใต้นิยมออกเสียงของคำให้สั้นเข้าโดยการตัดพยางค์ซึ่งเป็นพยางค์หน้าหรือพยางค์กลาง ไม่นิยมตัดพยางค์หลัง และมักนำคำที่เกิดจากการตัดพยางค์เหล่านี้ไปออกเสียงพูดในภาษาไทยกลาง ดังตัวอย่างต่อไปนี้

ความหมาย	เสียงภาษาไทยกลาง	เสียงภาษาไทยกลางสำเนียงชาวใต้
“กระเบื้อง”	/kra bu̯aŋ/	/bu̯aŋ/
“ตะเกียง”	/ta kiaŋ/	/kiaŋ/
“สนิม”	/sa n̄im/	/n̄im/
“มะพร้าว”	/ma phrá:w/	/phrá:w/
“ถนน”	/tha n̄on/	/n̄on/
“บันได”	/ban daj/	/daj/
“สกปรก”	/sòk ka pròk/	/sòk pròk/
“ปรารถนา”	/prà:t tha n̄a:/	/prà:t n̄a:/
“นกกระยาง”	/nók kra ja:ŋ/	/nók ja:ŋ/
“วาสนา”	/wâ:t sa n̄a:/	/wâ:t n̄a:/
“เวทนา”	/wê:t tha na:/	/wê:t na:/
“ไม้บรรทัด”	/má:j ban thát/	/má:j thát/

2. เกี่ยวกับการสร้างคำ

การสร้างคำในภาษาไทยกลางและภาษาไทยถิ่นใต้มี 4 ประเภทตรงกัน คือ คำประสม คำประสาน คำซ้ำ และคำซ้อน ทั้ง 4 ประเภท มีลักษณะและวิธีการสร้างคำที่ตรงกันในภาษาไทยทั้งสองถิ่น ยกเว้นการสร้างคำประสมและคำซ้ำที่อาจแตกต่างกันบ้างในบางลักษณะ โดยมีผู้พูดที่เป็นชาวใต้บางคนอาจนำลักษณะที่แตกต่างกันไปใช้ปนในการพูดภาษาไทยกลาง ดังนี้

2.1 สืบตำแหน่งในคำประสม เช่น

ความหมาย	เสียงภาษาไทยกลาง	เสียงภาษาไทยกลางสำเนียงชาวใต้
“หลวงตา”	/lǔaŋ ta:/	/ta: lǔaŋ/
“หลวงพ่อ”	/lǔaŋ phǔ:/	/phǔ: lǔaŋ/
“หลวงลุง”	/lǔaŋ luŋ/	/luŋ lǔaŋ/
“หลวงพี่”	/lǔaŋ phî:/	/phî: lǔaŋ/
“หลวงน้ำ”	/lǔaŋ ná:/	/ná: lǔaŋ/
“ยาสูบ”	/ja: sù:p/	/sù:p ja:/
“ข้าวตัง”	/khá:w taŋ/	/daŋ khá:w/
“เลือดออก”	/luít ʔǔ:k/	/ʔǔ:k luít/

2.2 การซ้ำคำลักษณะนาม เมื่อซ้ำแล้วทำให้มีความหมายได้ 2 อย่าง ดังนี้

2.2.1 ความหมายว่า “แต่ละ” เช่น

ผู้หญิงคนๆ สวยจัง	ความหมาย	ผู้หญิงแต่ละคนสวยมาก
สวนยางไร่ๆ แพงจัง	”	สวนยางแต่ละไร่แพงจัง
ถั่วนี้ฝักๆ ยาวจัง	”	ถั่วนี้แต่ละฝักยาวจัง
บ้านแถวนี้หลังๆ เบื่อเริ่ม	”	บ้านแถวนี้แต่ละหลังเบื่อบริเริ่ม

2.2.2 ความหมายว่า “แต่ละ...โต” หรือ “แต่ละ...เล็ก” ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับขนาดของวัตถุหรือสิ่งของที่กล่าวถึงนั้นเป็นสิ่งสำคัญ โดยเฉพาะในกรณีที่ใช้ในความหมาย

โกนนี้ตัวๆ นะ	ความหมาย	โกนนี้แต่ละตัวโต (เล็ก) นะ
ไข่เป็ดนี้ฟองๆ นะ	”	ไข่เป็ดนี้แต่ละฟองโต (เล็ก) นะ
เสานี้ต้นๆ นะ	”	เสานี้แต่ละต้นโต (เล็ก) นะ
กุหลาบนี้ดอกๆ นะ	”	กุหลาบนี้แต่ละดอกโต(เล็ก) นะ

ด้านการเรียงคำ

ระบบการเรียงคำในภาษาไทยกลางและภาษาไทยถิ่นใต้มีตรงกันเกือบทั้งหมด มีเพียงส่วนน้อยในบางพื้นที่ของภาคใต้ที่มีการเรียงคำบางลักษณะแตกต่างไปจากภาษาไทยกลาง และเมื่อชาวไทยภาคใต้บางคนพูดภาษาไทยกลางก็มักจะนำเอาระบบการเรียงคำบางลักษณะดังกล่าววนเข้าไปในการพูด ดังนี้

1. เรียงคำปฏิเสธ “ไม่” สลับที่กับคำกริยา เช่น

น้องหิบบไม่ถึง	เป็น	น้องไม่หิบบถึง
พี่กินไม่ได้	”	พี่ไม่กินได้
น้องอ่านไม่ออก	”	น้องไม่อ่านออก
เขาทำไม่เป็น	”	เขาไม่ทำเป็น
ป่าเขียนไม่ได้	”	ป่าไม่เขียนได้
น้องเล่นไม่เป็น	”	น้องไม่เล่นเป็น

2. เพิ่มคำว่า “ที่” ไว้ท้ายประโยคปฏิเสธ เช่น

ยังไม่ได้ไป	เป็น	ยังไม่ได้ไปที่
ยังไม่ได้กิน	”	ยังไม่ได้กินที่
ยังไม่เคยทำ	”	ยังไม่เคยทำที่
น้องยังพูดไม่ได้	”	น้องยังพูดไม่ได้ที่
พี่ยังไม่มา	”	พี่ยังไม่มาที่

ด้านวงศัพท์

วงศัพท์ส่วนใหญ่ของภาษาไทยกลางและภาษาไทยถิ่นใต้มีตรงกัน กล่าวคือในบริบทที่มีความหมายตรงกันทั้งภาษาไทยกลางและภาษาไทยถิ่นใต้จะใช้ถ้อยคำที่ตรงกันเป็นส่วนใหญ่ จะแตกต่างกันก็เฉพาะด้านการออกเสียงของแต่ละคำในบางลักษณะดังได้กล่าวมาในตอนต้น อย่างไรก็ตาม ด้วยเหตุที่ต่างเป็นภาษาคนละถิ่นจึงย่อมมีลักษณะเฉพาะที่แตกต่างกันบ้าง และเมื่อชาวไทยภาคใต้บางคนพูดภาษาไทยกลาง ก็มักจะนำเอาลักษณะเฉพาะด้านวงศัพท์ของภาษาไทยถิ่นใต้ปนเข้าไปในการพูดด้วย ดังนี้

1. ใช้คำศัพท์ภาษาไทยถิ่นใต้

ภาษาไทยถิ่นใต้มีคำศัพท์ที่ใช้เฉพาะในภาษาไทยถิ่นใต้อยู่จำนวนหนึ่ง คำศัพท์เหล่านี้เป็นภาษาไทยถิ่นใต้แท้ มีความเก่าแก่และยังใช้กันอยู่ในชีวิตประจำวันทั่วไป และด้วยความเคยชิน เมื่อชาวไทยภาคใต้บางคนพูดภาษาไทยกลาง ก็มักนำเอาคำศัพท์เฉพาะของภาษาไทยถิ่นใต้ออกสำเนียงเป็นภาษาไทยกลางปนเข้าไปในการพูดดังตัวอย่างต่อไปนี้

ความหมาย	ภาษาไทยถิ่นใต้	
	ถ่ายถอดเสียงเป็นอักษรไทย	ถ่ายถอดเสียงเป็นสัทอักษรสากล
“ไม่เอาการเอางาน, เกเร”	<แกงเหลง>	/ke:ŋ lě:ŋ/
“ถัก เช่น ข้าวเปีย คือ ถักเปีย”	<ข้าว>	/khǔa/
“รีบ, เร่งเร็ว”	<แซบ>	/khè:p/
“มากมายก่ายกอง”	<จ้งหู่>	/caŋ hǔ:/
“ดื้อรั้น, ซุกซน, สัปดน”	<จันหวัน>	/can wǎn/
“ทะลึ่ง, ดื้อรั้น”	<จ็องด็อง>	/cɔŋ dɔŋ/
“เป็นอย่างไร”	<พันพริ้อ>	/phan phru:/
“พูดจากร้าวร้าว กระทบกระเที้ยบผู้อื่น”	<รายมาย>	/ra:j ma:j/
“ชุ่มซำม, รุ่มร่าม”	<จ่าร่า>	/ra: rá:/
“แยะ, บอบซำ”	<อับสับ>	/ʔàp sàp/
“สุร่ยสุร่าย”	<อาดจาด>	/ʔàit cà:t/
“ครึ่งๆ กลางๆ, ไม่พอดี”	<อุทาม>	/ʔu tha:m/
“แก่แดด, หลุกหลิก”	<อ้อร้อ>	/ʔó: ró:/
“ไอ้อวด, หยิ่ง”	<ไอ้อรด>	/ʔó: ró:t/

2. ใช้ศัพท์เดียวกันแต่คนละความหมาย

ภาษาไทยถิ่นใต้มีคำศัพท์อยู่จำนวนหนึ่งที่ใช้รูปคำตรงกับภาษาไทยกลางแต่ใช้ในความหมายต่างกัน และเมื่อชาวไทยภาคใต้บางคนพูดภาษาไทยกลาง ก็มักจะนำเอาคำศัพท์ที่ใช้ในความหมายต่างออกไปเหล่านั้นไปใช้ในการพูดซึ่งมักจะทำความงุนงงให้กับผู้ฟังที่ไม่ใช่ชาวไทยภาคใต้เป็นอย่างยิ่ง ดังตัวอย่างคำศัพท์ต่อไปนี้

ความหมาย	ภาษาไทยถิ่นใต้	
	ถ่ายทอดเสียงเป็นอักษรไทย	ถ่ายทอดเสียงเป็นสัทอักษรสากล
“รำคาญใจ, ยุงยากใจ”	<ขวยใจ>	/khǔaj caj/
“เป็นห่วง, คิดถึง”	<ข้องใจ>	/khó:ŋ caj/
“ไม่เต็มเต็ง”	<ขาดหูน>	/khà:t hún/
“เข้มงวดกวดขัน”	<แข็งแรง>	/khěŋ rɛ:ŋ/
“ดำ”	<ขุย>	/khǔj/
“จุก, ติดคอ”	<แค้น>	/khé:n/
“ข้าวโพด”	<คิง>	/khon/
“ปลิ้นปล้อน”	<โคลง>	/khlo:ŋ/
“เลี้ยงดู”	<รักษา>	/rák sǎ:/
“อยากรับประทานขนมหวาน”	<แสบอก>	/sè:p ʔòk/
“มาก”	<อาฆาต>	/ʔa: khá:t/

ลักษณะการพูดภาษาไทยกลางปนภาษาไทยถิ่นใต้หรือการพูดทองแดงของชาวไทยภาคใต้ที่ได้นำเสนอนี้ เป็นการแยกให้เห็นลักษณะการปนของภาษาในแต่ละด้าน โดยที่สภาพความเป็นจริงแล้ว ในการพูดครั้งหนึ่งๆ อาจเกิดการปนหรือพูดทองแดงเฉพาะด้านระบบเสียง ระบบคำ การเรียงคำหรือด้านวงศัพท์เพียงด้านใดด้านหนึ่ง หรืออาจหลายด้านร่วมกันก็ได้ ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับลักษณะ

ความแตกต่างระหว่างภาษาไทยกลางกับภาษาไทยถิ่นใต้ที่ผู้พูดใช้อยู่โดยปกติในแต่ละท้องถิ่น ซึ่งจะแตกต่างกันไปตามปัจจัยในสังคมที่ใช้ภาษาของท้องถิ่นนั้นๆ

ภาษาแต่ละภาษาย่อมมีอัจฉริยะลักษณะ (Genius of Language) แตกต่างกันไป ภาษาทองแดงหรือการพูดเพี้ยนของชาวไทยภาคใต้นับเป็นอัจฉริยะลักษณะอย่างหนึ่งของภาษา เป็นเอกลักษณ์ของวัฒนธรรมทางภาษาที่มีคุณค่าน่าหวงแหนรักษา เพราะนอกจากจะสะท้อนถึงบุคลิกลักษณะของชาวไทยภาคใต้แต่ละคนแล้ว ยังสะท้อนถึงรากเหง้าทางวัฒนธรรมของกลุ่มชนและแสดงออกถึงสายสัมพันธ์ที่ก่อให้เกิดความรู้สึกเป็นชนเผ่าร่วมกันในท่ามกลางชนชาวไทยที่ก่อปรด้วยกลุ่มชนหลายชาติหลายเผ่าพันธุ์ การอนุรักษ์ภาษาทองแดง โดยการทำความเข้าใจให้ถูกต้องและโดยการใช้ในบางโอกาสที่เหมาะสม จึงเป็นการรักษาวัฒนธรรมท้องถิ่นซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของวัฒนธรรมไทยไว้ให้มันคงนั่นเอง

หนังสืออ้างอิง

- กัลยา ดิงศภิฑิย์. (2526). “หน่วยที่ 15 ภาษาและภาษาย่อยในประเทศไทย” ใน ภาษาไทย 3. (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- กาญจนา นาคสกุล. (2545). ระบบเสียงภาษาไทย. พิมพ์ครั้งที่ 5. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ปรีชา ทิชนพงษ์. (2523). ลักษณะภาษาไทย. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ : โอเดียนสโตร์.
- ราชบัณฑิตยสถาน. (2546). พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2542. กรุงเทพฯ : นานมีบุ๊คส์พับลิเคชันส์.
- สถาบันทักษิณคดีศึกษา. (2546). พจนานุกรมภาษาถิ่นใต้พุทธศักราช 2525. พิมพ์ครั้งที่ 4. กรุงเทพฯ : มูลนิธิทักษิณคดีศึกษา.
- อมรา ประสิทธิ์รัฐสินธุ์. (2542). ภาษาในสังคมไทย. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.